

บันทึก

เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ มาให้คณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาโดยหนังสือ ที่ กฏ. ๒๖๔๘/๒๕๘๓ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๘๓ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) กระทรวงธรรมการตกลงจะโอนที่ดินบางส่วนของวัดจันทรารายให้แก่กรมรถไฟ ที่ดินรายนี้กรมรถไฟแจ้งว่าอยู่ภายในเขต ๑๕ วา วัดจากศูนย์กลางทางรถไฟตามประกาศกรุยทางของเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๘

(๒) กระทรวงธรรมการเห็นว่า ที่ดินของวัดจันทรารายที่กรมรถไฟจะรับโอนกรรมสิทธิ์ นี้อยู่ภายในเขตพระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ร.ศ.๑๑๘ ซึ่งมีผลเป็นกฎหมายตามนัยแห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ฯ แล้ว ไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยเฉพาะอีก แต่กรมรถไฟเห็นว่า จะต้องออกกฎหมายว่าด้วยการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินอีก ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓^๑ เพราะพระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ร.ศ.๑๑๘ นั้น มิได้ทำให้วัดจันทรารายนี้โอนไปเป็นของกรมรถไฟแต่อย่างใด

(๓) จึงมีปัญหาคือจะพิจารณาว่า ที่ดินรายนี้ได้โอนไปเป็นของกรมรถไฟโดยพระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ร.ศ.๑๑๘ แล้วหรือประการใด

(๔) กรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาประกาศกระทรวงโยธาธิการเรื่องที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๘ และพระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ร.ศ.๑๑๘ แล้ว

ประกาศกระทรวงโยธาธิการเรื่องที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๘ มีความว่า

“เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงโยธาธิการจัดการ

สร้างทางรถไฟสายหนึ่งเรียกว่ารถไฟเพชรบุรี บัดนี้กระทรวงโยธาธิการได้ให้กรม

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๑๔๒๖/๒๕๘๓ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๘๓.

^๑ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๓ มีความว่า “ที่วัดก็ดี ที่ธรณีสงฆ์ก็ดี เป็นสมบัติสำหรับพระศาสนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงปกครองรักษาโดยพระบรมเดชานุภาพ ผู้ใดผู้หนึ่งจะโอนกรรมสิทธิ์ที่นั้นไปไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายโดยเฉพาะ”

รถไฟจัดการตรวจทางทำแผนที่ตลอดแล้ว กับได้ปักกรุยหมายเขต ๒ ข้างทางรถไฟ ตั้งแต่ต้นจนถึงเมืองราชบุรีตอนหนึ่ง แล้วบรรดาที่ดิน ซึ่งยื่นออกจากแนวกรุยทางข้างละ ๑๕ วา ตลอดทางที่กรุยไว้แล้ว ถ้าที่จะได้กรุยต่อไปจนตลอดถึงเมืองเพชรบุรีนั้น บางที่เจ้าพนักงานจะต้องการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องแก่การรถไฟบ้างตามตำบลที่สมควร แต่เวลานี้ยังรู้ไม่ได้เป็นแน่ว่าจะต้องการเฉพาะที่แห่งใดบ้าง เพราะฉะนั้นห้ามมิให้ผู้ใดผู้หนึ่งจับจองที่ดิน ซึ่งเป็นที่ว่างเปล่าไม่มีเจ้าของไว้เป็นของ ๆ ตน ส่วนที่ดินซึ่งมีเจ้าของแล้วห้ามมิให้เจ้าของที่ดิน เอาที่ซึ่งอยู่ในกำหนดนี้ไปยกให้ หรือซื้อขายแลกเปลี่ยนกับผู้ใดผู้หนึ่ง และห้ามมิให้ปลูกสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นในที่เหล่านี้ก่อนเจ้าพนักงาน ถ้าเจ้าของที่ดินเดิมจะต้องการขายที่ดิน หรือจะปลูกสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นในที่ดินแห่งใด ในกำหนดเขตทางรถไฟนี้ให้นำความมาแจ้งต่อกระทรวงโยธาธิการก่อน

ตามพระราชกฤษฎีกาในการจัดซื้อที่ดินสร้างทางรถไฟสายเพชรบุรี ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ร.ศ.๑๑๔ มีความว่า

“มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบทั่วกันว่า รถไฟเพชรบุรีอันได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กระทรวงโยธาธิการจัดสร้าง ตั้งแต่ลำน้ำเจ้าพระยาริมปากคลองบางกอกน้อยกรุงเทพ ฯ ปลายถึงเมืองเพชรบุรี ซึ่งได้มีประกาศเสนาคติกระทรวงโยธาธิการ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๔ ห้ามมิให้เจ้าของที่ดินซึ่งถูกทางรถไฟนี้ เอาที่ดินไปยกให้หรือซื้อขายแลกเปลี่ยนกับผู้หนึ่งผู้ใดก่อนได้รับอนุญาตแต่เจ้าพนักงานไว้ชั้นหนึ่งแล้ว บัดนี้ถึงเวลาที่จะใช้ที่ดินเหล่านั้นทำการสร้างทางรถไฟ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกเอาที่ดินเหล่านั้น ทำการสร้างทางรถไฟให้ใช้ค่าที่ดินกับทั้งรื้อเรือนโรงและค่าต้นผลไม้ให้แก่เจ้าของที่ตามสมควร เจ้าของที่ทั้งปวงต้องพึงเข้าใจว่า ที่แผ่นดินย่อมเป็นของหลวงทั้งสิ้น เมื่อต้องพระราชประสงค์แล้วจะถ่ายถอนคืนเมื่อใดก็ได้.....”

(๕) กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า ตามความในกฎหมาย ๒ ฉบับนี้ ทำให้เห็นว่าที่ดินของวัดรายนี้ได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมรถไฟแล้ว โดยจะเห็นได้ว่าตามประกาศกระทรวงโยธาธิการ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ร.ศ.๑๑๔ นั้นได้กำหนดเขตที่ดินที่จะเอามาใช้ในการสร้างทางรถไฟไว้และต่อมาได้ “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เรียกเอาที่ดินเหล่านั้นทำการสร้างทางรถไฟ” ดังปรากฏในพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ ๔ ธันวาคม ร.ศ.๑๑๔ ที่ดินรายนี้จึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมรถไฟตั้งแต่ครั้งนั้นแล้ว

ส่วนเรื่องการใช้ค่าที่ดิน ค่ารื้อเรือนโรงและอื่น ๆ นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่เกี่ยวกับเรื่องกรรมสิทธิ์ และเมื่อที่ดินรายนี้ได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมรถไฟแล้ว ก็ไม่ตกอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ.๑๒๑ เพราะกรรมสิทธิ์ได้โอนไปก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินรายนี้อีก.

(ลงนาม) เตือน บุนนาค

(นายเตือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๓